

GİRİŞİM SERMAYESİ FONLARININ KURUM KAZANCINDAN İNDİRİM ESASLARI

BASICS OF VENTURE CAPITAL ALLOWANCE

Ertunç AKSÜMER^(*)

ÖZET

Girişim sermayesi yatırım fon ve ortaklıklarına katılımı cazip hale getirecek birtakım teşvikler dünyada uygulanmaktadır. Bu çerçevede, ülkemizde de girişim sermayesi yatırım fon ve ortaklıklarına katılımın cazip hale getirilmesi amacıyla yapılan çalışmalar sonucunda, girişim sermayesi fonları, Vergi Usul Kanunu'nda değişiklik yapan 6322 sayılı Kanun'un 15.06.2012 tarihinde yürürlüğe girmesiyle vergi sistemimizde yer almaya başlamıştır. Vergi Usul Kanunu'nda yapılan bu düzenleme ile birlikte Gelir Vergisi Kanunu ve Kurumlar Vergisi Kanunu'nun ilgili maddelerinde yapılan değişiklikler ile de iki ana vergi kanununda konuya ilişkin düzenlemeler yapılmıştır. Anılan Kanun'nın 36'ncı maddesiyle, Kurumlar Vergisi Kanunu'nun ilgili maddelerinde değişiklik yapılarak, girişim sermayesi fonu olarak ayrılan tutarların belli şartlar altında kurumlar vergisi beyannamesi üzerinde ayrıca gösterilmek şartıyla indirim konusu yapılabileceği düzenlenmiştir. İndirim şartları ve uygulamaları ile ilgili düzenlemeler 7 seri no lu Kurumlar Vergisi Genel Tebliği ile yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Girişim sermayesi fonu, kurumlar vergisi indirimi

ABSTRACT

A certain number of incentives that make participating in venture capital fund and trusts attractive are implemented all around the world. In this respect, provisions on venture capital funds have been laid down within Tax Procedure Law since the entry into force of the Law no. 6322 on 15 June 2012, with a view to encouraging the participation in venture capital fund and trusts in Turkey too. As well as the aforementioned change, there have been necessary amendments to the two cardinal tax laws, i.e., Income Tax Law and Corporate Tax Law regarding this issue. Thanks to Article 36 of the Law amending the relevant provisions of Corporate Tax Law, amounts that have been allocated as venture capital fund

^(*) Vergi Müfettişi

can be deducted from corporate tax base under certain conditions, provided that deduction is shown on the tax return. Conditions and implementation of the said allowance are laid down in depth in Corporate Tax General Communiqué no. 7.

Key Words: Venture capital fund, corporate tax deduction

1- GİRİŞ

Sermaye Piyasası Kurulu ,“Girişim Sermayesi” kavramını, fikirlere ve henüz başlangıç aşamasındaki yeni kurulmuş şirketlere yapılan yatırımların yanında, satın almaları, yeniden yapılandırmaları ve büyüme stratejisi güden genellikle 3-10 yıllık şirketlere yapılan büyüme ve genişleme yatırımlarını da kapsayacak şekilde kullanmaktadır. Buna göre, girişim sermayesi, fon fazlasına sahip yatırımcıların, gelişme potansiyeli yüksek olan küçük ve orta ölçekli işletmelerin oluşumu ve faaliyete geçmesi için yaptıkları uzun vadeli bir yatırımdır.¹

Sermaye piyasası mevzuatına göre Türkiye’de kurulmuş veya kurulacak olan, gelişme potansiyeli taşıyan ve kaynak ihtiyacı olan şirketlere “girişim şirketi”, Kayıtlı sermayeli olarak kurulan ve çıkarılmış sermayelerini esas olarak girişim sermayesi yatırımlarına yönelten ve Kanunda risk sermayesi yatırım ortaklığı olarak ifade edilen ortaklığa da “girişim sermayesi yatırım ortaklığı” denir. Ortaklıkların, girişim şirketlerine yapacağı girişim sermayesi yatırımları taraflar arasında imzalanacak bir sözleşme çerçevesinde yapılır. Söz konusu sözleşmede girişim şirketinin yönetimi hususu başta olmak üzere ortaklığın ve girişim şirketinin hak ve yükümlülüklerine yer verilmesi zorunludur.² Diğer taraftan girişim şirketlerinin, sınai, zirai uygulama ve ticari pazar potansiyeli olan araç, gereç, malzeme, hizmet veya yeni ürün, yöntem, sistem ve üretim tekniklerinin meydana getirilmesini veya geliştirilmesini amaçlamaları ya da yönetim, teknik veya sermaye desteği ile bu amaçları gerçekleştirebilecek durumda olmaları gereklidir.³

Girişim Sermayesi yatırım ortaklıklarının temel görevi, fon fazlasına sahip yatırımcıların, gelişme potansiyeli yüksek olan küçük ve orta ölçekli işletmelerin oluşumu ve faaliyete geçmesi için bu işletmelerin ihtiyaç duyduğu kaynağı sağlamak olarak belirtilebilir. Söz konusu yatırımların teşvik edilmesi sermaye birikimi açısından büyük önem arz etmektedir. Dolayısıyla, bu tür yatırımlar için gerekli kaynakların sağlanması açısından, girişim sermayesi yatırım fon ve ortaklıklarına katılımı cazip hale getirecek bir takım teşvikler uygulanması gerekmektedir.⁴

Girişimciliğin teşvik edilmesi amacıyla; Türkiye’de kurulmuş veya kurulacak olan, gelişme potansiyeli taşıyan ve kaynak ihtiyacı içerisinde olan girişimci şirketlere kaynak tahsis eden girişim sermayesi yatırım fon veya ortaklıklarına sermaye koyan işletmelerin, vergisel açıdan teşviki amacıyla 6322 sayılı kanun tasarısı gündeme gelmiştir.

6322 sayılı Kanun ile girişim sermayesi yatırım fonu ve ortaklıklarının katılma payları ile hisse senetleri satın almada kullanmak üzere mükelleflerin kazançlarının belli bir kısmını ayırarak girişim sermayesi fonu oluşturmalarını düzenleyen uygulama ile girişim sermayesi vergi sistemimize girmiştir. Anılan yasanın 36’ncı maddesiyle Kurumlar Vergisi Kanununun 10’uncu maddesine eklenen (g) bendi ile de girişim

¹ SPK, Girişim Sermayesi Yatırım Ortaklıkları, SPK Yatırımcı Bilgilendirme Kitapçıkları-6, Ankara, 2010, s. 3.

² SPK, Girişim Sermayesi Yatırım Ortaklıkları, SPK Yatırımcı Bilgilendirme Kitapçıkları-6, Ankara, 2010, s. 4-5.

³ YÜCE, Mehmet,“Vergi Mevzuatımız Açısından Girişim Sermayesi Fonu”,s.1

⁴ GÖKMEN, Selahattin,“Yeni Bir Teşvik Unsuru; Girişim Sermayesi Fonu”,s.1

sermayesi fonu olarak ayrılan tutarlar belli şartlar altında kurumlar vergisi beyannamesi üzerinde ayrıca gösterilmek şartıyla indirim konusu yapılabilecektir. İndirim şartları ve uygulamaları ile ilgili düzenlemeler 7 seri no.lu Kurumlar Vergisi Genel Tebliği ile yapılmıştır. Bu makalemizde ilgili mevzuat çerçevesinde Girişim Sermayesi Fonlarının Kurumlar Vergisi yönünden indirim mekanizmasını ele alacağız.

2- GİRİŞİM SERMAYESİ FONLARININ KURUM KAZANCINDAN İNDİRİM ESASLARI

2.1. Yasal Düzenlemeler

6322 sayılı Kanunun 15. maddesi ile Vergi Usul Kanununa eklenen 325/A maddesiyle kurumlar vergisi mükelleflerine, girişim sermayesi yatırım ortaklıklarına sermaye olarak konulması veya girişim sermayesi yatırım fonu paylarının satın alınması amacıyla, ilgili dönem kazancından girişim sermayesi fonu ayırabilme imkânı getirilmiştir. Buna paralel olarak 6322 sayılı Kanunla, Kurumlar Vergisi Kanununun 10'uncu maddesine eklenen (g) bendi ile de Vergi Usul Kanununun 325/A maddesine göre girişim sermayesi fonu olarak ayrılan tutarlar kurumlar vergisi beyannamesi üzerinde ayrıca gösterilmek şartıyla kurum kazancından indirim konusu yapılabileceği düzenlenmiştir. Konuya ilişkin uygulama esasları 7 seri no.lu Kurumlar Vergisi Genel Tebliğinde açıklanmıştır.

7 seri no.lu Kurumlar Vergisi Genel Tebliğine göre girişim sermayesi fonunun indirim konusu yapılabilmesi için;

1. İlgili yılda ayrılan fon tutarının beyan edilen gelirin %10'unu, toplam fon tutarının ise öz sermayenin %20'sini aşmaması (İki şartın birlikte gerçekleşmesi gerekmektedir.),

2. Fonun ayrıldığı yılın sonuna kadar Türkiye'de kurulmuş veya kurulacak olan ve Sermaye Piyasası Kurulunun düzenleme ve denetimine tabi girişim sermayesi yatırım ortaklıklarına veya fonlarına yatırım yapılması,

3. Ayrılan fon tutarının ilgili yılın kurumlar vergisi beyannamesinde ayrıca gösterilmesi gerekmektedir.

İndirim tutarının tespitinde beyan edilen gelir olarak ticari bilanço kâr veya zararına kanunen kabul edilmeyen giderler eklenmek ve geçmiş yıl zararları ile varsa tüm indirim ve istisnalar düşülmek suretiyle bulunan tutar dikkate alınacaktır.

Bunu formüle edersek;

Ayrılabilecek Girişim Sermayesi Fonuna Esas Gelir=[Ticari bilanço kârı (zararı) + kanunen kabul edilmeyen giderler - geçmiş yıl zararları - tüm indirim ve istisnalar]

Vergi Usul Kanununun 325/A maddesine göre girişim sermayesi fonu ilgili dönem kazancından ayrılacağından, pasifte özel bir fon hesabına alınacak tutar hesap dönemi sonu itibarıyla tespit edilebilecektir. Bu çerçevede, fon hesabına alınma işleminin, izleyen hesap döneminin başından itibaren kurumlar vergisi beyannamesinin verildiği tarihe kadar yapılması gerekmektedir. Bu şekilde, indirim konusu yapılacak olan kazanç tutarı, ilgili dönemin genel sonuç hesaplarına yansıtacak olup kurumlar vergisi beyannamesinin ilgili satırında gösterilmek suretiyle de indirimden yararlanılabilecektir. Dolayısıyla geçici vergilendirme dönemlerinde fon ayrılması ve indirim uygulamasından yararlanılması mümkün değildir.

Girişim sermayesi fonu olarak ayrılan tutarların mükelleflerce pasifte geçici bir hesapta tutulması, fonun ayrıldığı yılın sonuna kadar girişim sermayesi yatırım ortaklıklarına veya fonlarına yatırım yapılması gerekmektedir. Söz konusu yatırımın yapılmaması halinde, indirim konusu yapılan tutar nedeniyle tahakkuk ettirilecek vergi gecikme faizi ile birlikte mükelleften tahsil edilecektir. 7 seri no.lu

Kurumlar Vergisi Genel Tebliğine göre yapılan düzenlemede, ihlal durumunda vergi ziyai cezası alınacağına ilişkin bir hüküm bulunmamaktadır. Düzenleme sadece zamanında alınmayan vergiler ile gecikme faizlerinin birlikte tahsil edileceğine yöneliktir.

2.2- İndirim Mekanizması İle İlgili Örnekler

Konunun daha iyi anlaşılabilmesi aşağıdaki örneklere yer verilmiştir.

Örnek-1: (A) A.Ş. 2013 yılında 200.000 TL kazanç elde etmiştir.

- Şirketin 2013 yılı dönem sonu öz sermayesi 800.000 TL'dir.

Şirketin;

- 80.000 TL kanunen kabul edilmeyen gideri,

- 10.000 TL Serbest Bölge Kazancı,

- 2011 yılından 30.000 TL geçmiş yıl zararı,

- 20.000 TL Ar-Ge İndirimi bulunmaktadır.

Buna göre (A) A.Ş.'nin beyan edilmesi gereken geliri;

$$=200.000+80000-10.000-20000-30000$$

$$=220.000 \text{ TL'dir.}$$

Bu durumda (A) A.Ş. beyan edilen gelirin %10'unu ve dönem sonu öz sermayesinin %20'sini aşmayacak şekilde ayırabileceği girişim sermayesi fonu tutarı 22.000 TL'dir. (A) A.Ş. bu tutarı 25.4.2014 tarihine kadar vereceği 2014 yılı kurumlar vergisi beyannamesinde indirim konusu yapabilecektir. Mükellef kurum, kurumlar vergisini aşağıdaki gibi düzenleyecektir.

Ticari Bilanço Kârı	200.000
Kanunen Kabul Edilmeyen Giderler	80.000
Kâr ve İlaveler Toplamı	280.000
Serbest Bölgelerde Elde Edilen Kazançlar	10.000
Cari Yıla ait Zarar, İstisnalar ve İndirimler Toplamı	10.000
Kâr	270.000
Mahsup Edilecek Geçmiş Yıl Zararı	30.000
Ar-Ge İndirimi	20.000
Girişim Sermayesi Fonu	22.000
Dönem Safi Kurum Kazancı(Matrah)	198.000
Kurumlar Vergisi Matrahı	198.000
Hesaplanan Kurumlar Vergisi	39.600

(A) A.Ş.'nin 2014 yılı sonuna kadar, ayırmış olduğu 22.000 TL fon tutarıyla girişim sermayesi yatırım ortaklıklarına veya fonlarına yatırım yapması gerekmektedir. Aksi halde eksik tahakkuk ettirilen $(22.000 \times \%20)$ 4.400 TL vergi, gecikme faizi ile birlikte tahsil edilecektir.

Örnek-2: (X) A.Ş.'nin 2013 yılında 400.000 TL kazanç elde etmiştir.

- Şirketin 2013 yılı dönem sonu öz sermayesi 100.000 TL'dir.

Şirketin;

- 10.000TL kanunen kabul edilmeyen gideri,

- 2012 yılından 20.000 TL geçmiş yıl zararı,

- 50.000 TL Bağış ve Yardımı,

- 30.000 TL istisna kapsamında serbest bölge kazancı,
bulunmaktadır.

Buna göre (A) A.Ş.'nin beyan edilmesi gereken geliri;

= 400.000+10000-(20.000+50000+30.000)

= 310.000 TL'dir.

(X) A.Ş.'nin ayırabileceği girişim sermayesi fonu tutarı 31.000TL(310.000 x %10) hesaplanmasına karşın, bu tutar dönem sonu öz sermayesinin %20 sini aştığı için ayırabileceği girişim sermayesi fonu tutarı dönem sonu öz sermayesinin %20 tutarı olan 20.000TL'dir.Çünkü ilgili yılda ayrılan fon tutarının beyan edilen gelirin %10'unu, toplam fon tutarının ise öz sermayenin %20'sini aşmaması, yani iki şartın birlikte gerçekleşmesi gerekmektedir.

Buna göre (X) A.Ş, 2014 yılı kurumlar vergisi beyannamesini aşağıdaki gibi düzenleyecektir.

Ticari Bilanço Kârı	400.000
Kanunen Kabul Edilmeyen Giderler	10.000
Kâr ve İlaveler Toplamı	410.000
Serbest Bölgelerde Elde Edilen Kazançlar	30.000
Cari Yıla ait Zarar, İstisnalar ve İndirimler Toplamı	30.000
Kâr	380.000
Mahsup Edilecek Geçmiş Yıl Zararı	20.000
Bağış ve Yardımlar	50.000
Girişim Sermayesi Fonu	20.000
Dönem Safi Kurum Kazancı(Matrah)	290.000
Kurumlar Vergisi Matrahı	290.000
Hesaplanan Kurumlar Vergisi	58.000

(X) A.Ş.'nin 2014 yılı sonuna kadar, ayırmış olduğu 20.000 TL fon tutarıyla girişim sermayesi yatırım ortaklıklarına veya fonlarına yatırım yapması gerekmektedir. Aksi halde eksik tahakkuk ettirilen (20.000 x %20) 4.000 TL vergi, gecikme faizi ile birlikte tahsil edilecektir.

2.3- Fon Tutarının Vergilendirilmesi

Kurumlar vergisi 7 no.lu genel tebliğine göre fonun ayrıldığı yılın sonuna kadar girişim sermayesi

yatırım ortaklıklarına veya fonlarına yatırım yapılmakla birlikte, girişim sermayesi fonu olarak ayrılan tutarların;

- Amacı dışında herhangi bir suretle başka bir hesaba nakledilmesi,
- İşletmeden çekilmesi,
- Ortaklara dağıtılması,
- Dar mükelleflerce ana merkeze aktarılması,
- Mükelleflerce işin terki,
- İşletmenin tasfiyesi, devredilmesi veya bölünmesi,

- Girişim sermayesi yatırım ortaklıklarının hisse senetlerinin veya girişim sermayesi yatırım fonu katılma paylarının elden çıkarılmasından itibaren altı ay içinde aynı amaçla yeniden kullanılmaması hallerinde, bu işlemlerin yapıldığı veya sürenin dolduğu dönemde diğer kazançlarla ilişkilendirilmeksizin vergiye tabi tutulması gerekmektedir.

Ayrılan girişim sermayesi fon tutarları, beyan edildiği döneme ilişkin dönem zararı, geçmiş yıl zararları, indirim ve istisnalar ile ilişkilendirilmeksizin vergilendirilecektir. Yukarıda sayılan hallerde sadece girişim sermayesi fonu hesabında tutulan ve önceki yıllarda indirim konusu yapılan tutarlar vergiye tabi tutulacak olup daha önce beyannamede indirim konusu yapılan tutarlar bakımından ise herhangi bir işlem yapılmayacaktır.

Örnek-3: (X) A.Ş. 2014 yılında, 2013 kurum kazancının vergilendirilmesi sırasında ayırmış olduğu 80.000 TL girişim sermayesi fonunu kurum kazancından indirmiştir. Şirketin 31.12.2014 tarihinde ise 100.000 TL bilanço zararı oluşmuştur. (X) A.Ş. aynı zamanda 31.05.2014 tarihinde, ayırdığı girişim sermayesi fonu ile almış olduğu 80.000TL tutarındaki girişim sermayesi yatırım ortaklıkları hisse senetlerini elden çıkarmış ve 31.12.2014 tarihi itibarı ile elde çıkarılan tutarı, girişim sermayesi yatırım ortaklıklarına veya fonlarına yatırım olarak kullanmamıştır.

Bu durumda 2014 yılında (X) A.Ş.'nin 100.000TL mali zararı olmasına rağmen, ayırmış olduğu girişim sermayesi fonunu ilgili yatırım kanallarına aktarmadığı için 80.000 TL'lik tutar oluşan mali zarar ile ilişkilendirilmeksizin kurumlar vergisi matrahı olarak beyan edilmeli ve 80.000 TL matrah üzerinden 20.000TL kurumlar vergisi ödemelidir.

Yukarıdaki örnekte açıklandığı gibi 7 no.lu Kurumlar Vergisi Genel Tebliği'nde yapılan düzenleme ile girişim sermayesinin amacı dışında kullanılması halinde bu tutarların diğer kazançlarla ilişkilendirilmeksizin vergiye tabi tutulması gerektiğini; dolayısıyla, bu fon tutarlarının, beyan edildiği döneme ilişkin dönem zararı, geçmiş yıl zararları, indirim ve istisnalar ile ilişkilendirilmeksizin vergilendirileceğini açıklamıştır. Geçmiş yıl zararları, diğer indirim ve istisnaların uygulanmasından sonra vergilenecek bir kazanç kalmaması halinde ilave vergi tarhiyatı yapılması vergilendirme sistemine kanımızca aykırılık oluşturmaktadır. Bu durumun ileride yapılacak düzenlemelerde dikkate alınmasında yarar bulunmaktadır.

3- SONUÇ

Yeni bir teşvik unsuru olarak vergi mevzuatımıza giren girişim sermayesi fonu, mükellefler açısından önemli vergisel avantajlar getirmiştir. Girişim sermayesi fonu ayıran mükelleflerin yararlandığı vergi teşvikleri yanında, bu teşvikten yararlanmak için girişim sermayesi yatırım fonu ve girişim sermayesi yatırım ortaklıklarına aktardıkları fonlar sayesinde zincirleme olarak yeni girişimleri destekleyeceklerdir.

15.06.2012 tarih ve 28324 sayılı Resmi Gazete 'de yayınlanarak yürürlüğe giren 6322 sayılı "Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun"un 15. maddesiyle, 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'na, 325. maddeden sonra gelmek üzere "Girişim Sermayesi Fonu" başlığıyla 325/A maddesi eklenmiş ve Kurumlar vergisi mükelleflerine girişim sermayesi yatırım ortaklıklarına sermaye olarak konulması veya girişim sermayesi yatırım fonu paylarının satın alınması amacıyla ilgili dönem kazancından girişim sermayesi fonu ayırabilme imkânı getirilmiştir. Bu teşvik ile Türkiye'de kurulmuş ve kurulacak olan girişimci şirketlere finansman desteği sağlayan ve girişim sermayesi yatırım fon ve ortaklıklarına sermaye aktarımı yapan şirketlerin vergisel teşviki amaçlanmaktadır.

Vergi Usul Kanunun 325/A-3 maddesi uyarınca; bu fonun amacı dışında herhangi bir suretle başka bir hesaba nakledilmesi, işletmeden çekilmesi, ortaklara dağıtılması, dar mükelleflerce ana merkeze ana merkeze aktarılması, işin terki, işletmenin tasfiyesi, devredilmesi, bölünmesi ya da girişim sermayesi yatırım ortaklıklarının hisse senetlerinin veya girişim sermayesi yatırım fonu katılma paylarının elden çıkarılmasında itibaren 6 ay içinde bu maddede belirtilen amaçla yeniden kullanılmaması halinde, bu işlemlerin yapıldığı veya sürenin dolduğu dönemde vergiye tabi tutulacaktır. Konuya ilişkin uygulama esasları 7 seri no.lu Kurumlar Vergisi Genel Tebliğinde yapılmış olmakla beraber vergilendirme sistematigi açısından bazı eksikliklerin olduğu düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

- 213 Sayılı Vergi Usul Kanunu
- 5520 Sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu
- 6322 sayılı "Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun"
- 7 seri nolu Kurumlar Vergisi Genel Tebliği
- GÖKMEN, Selahattin, "Yeni Bir Teşvik Unsuru; Girişim Sermayesi Fonu", Vergi Sorunları Dergisi, Aralık-2012,Sayı.291
- Sermaye Piyasası Kurulu Yatırımcı Bilgilendirme Kitapçıkları 6 – Girişim Sermayesi Yatırım Ortaklıkları
- YÜCE, Mehmet, "Vergi Mevzuatımız Açısından Girişim Sermayesi Fonu", Bursa Bilanço Dergisi, Şubat-2013,Sayı:144.